LUCIJA JELIĆ
ODJECI POSTOJANJA

„Samo se u šutnji ostvaruje prava spoznaja“, istaknuo je Romano Guardini pišući o šutnji kao o pojmu kompleksnog duhovnog značenja, šutnji koja nije samo odsustvo govora nego se njome dospijeva „u najdublju nutrinu“. Međutim, čovjek može doći u šutnju koja traži svoj oblik iskazivanja jer je ne oslobađa protjecanje vremena. Dakle, ne samo zbog kontemplacije, nego jer je zatečen društvenim kontekstom, primjerice kolektivnom zabludom i totalitarnim režimom, ali i nekim privatnim odnosom i događajem. Razmišljajući o korijenima, kao i o šutljivoj prirodi prolaznog, introspektivnim pogledom na neke intimno važne motive kiparica Lucija Jelić pruža istovremeno i poticaje za identifikaciju s prostorom i arhitektonskim znakovima prošlosti i kulture, u reminiscencijama na bliski joj mediteranski grad. Svoj rad ona zasniva na kiparskoj figurativnoj formi i obradi mase, a podjednako i na konceptu. Bunar u pepelu, reminiscencija slavoluka koji čini skelet od žica, drva i špage, zatim slikoreljefi gradskog prostora u juti, glini i gipsu te instalacija klasicizirajućih figura glava u gipsu međusobno se nadopunjuju, ističući se svojom formom i sadržajem. Nije namjera uspoređivati rad ni tematiku koja se razlikuje, niti govoriti o prisvajanju modela, nego spomenuti slikara i kipara Anselma Kiefera koji je inspiracija mnogim umjetnicima, primjerice, redatelj Wim Wenders posvetio mu je film koji od prije dva mjeseca igra u kinima, a pisac Karl Ove Knausgaard opširni portret za New York Times Magazine 2020. godine. Kiefer koristi materijale „koji imaju duh u sebi“ kao sredstva aluzije simboličke težine povijesti u vremenu poslijeratne Njemačke baveći se temama prostora u kojemu je rođen, potiče razmišljanje o traumama, kolektivnom sjećanju i identitetu. Izbor kiparskih sredstava Lucije Jelić jest također zbog njihova značenja. Oskudnim prirodnim materijalima, poput zemlje i pepela, kiparica ukazuje na ambivalentnost i propadljiv karakter pojavnog, kao i na fokus na elementarni medij poput drva, gipsa, crnog tuša. Nema ljudi, ni životinja, nema prirode, već arhitektura vertikalnih formi slikoreljefa Bouville I, II i III na kojemu se ističe igra svjetla kao da je mjesečevo. Prizori sadrže tišinu od čovjeka tek naizgled opustjelog ambijenta, na kojem se patina vremena taloži. Implicira se i samim nazivima na sartreovsku mučninu, poznatu tjeskobu zbog apsurda postojanja i potrebe za smislom života. Slikoreljefi, kao ni objekti, tj. instalacije, nisu u službi deskripcije niti doslovnog, nego izvedeni reducirano, a jezgrovito kao da šute zaostali u vremenu. Čekaju na svoju svrhu? Riječ je o zagonetnim znakovima koji potiču na pitanja, poput instalacije Tragovi, klasicizirajućih hibrida glave s licima snažnih portretnih obilježja i stupa. Premda su pokretni i mogu se razmještati, zamišljeni su, čini se, metaforički, kao arhitektonski umeci u stijenama vremena. Kiparica je privučena neuhvatljivom i tajnovitom dimenzijom cikličnosti vremena. No, potonje ne secira, a kamoli da upućuje kako se njome bave znanosti, nego stvara likovno ozračje od sjećanja i imaginacije. Treba li uopće zalaziti u taj, danas često izlagan, privatni kontekst umjetnika ili ostati na vizualnim sastavnicama radova? U pluralnosti izričaja, uz globalne perspektive ili pak u fokusu na društvena pitanja, biografski elementi su itekako prisutni u novijoj umjetnosti i drugih disciplina koji se u autentičnim djelima ne baziraju na doslovnosti premda se ona katkad očekuje ili čitatelj ili gledatelj djelo nije u stanju čitati metaforički. Pisac Ivica Đikić tako je kazao o svojoj knjizi Ništa sljezove boje: „Rat je u podtekstu svake priče. (…) Sve što pišem na neki je način autobiografija. Svaki lik ima nešto moje, neku moju emociju. Svaka rečenica ima nešto moje. Jesu li se ti događaji uistinu i dogodili, potpuno je nebitno. Bitno je da je u knjizi najviše moje ono što nije stvarno – ne likovi i događaji, već atmosfera i ambijent. Ono što je između rečenica, ono što se događa u glavi čitatelja – to sam ja.“ U našem je čitateljskom kontekstu dobro poznata i autofiktivna proza nobelovke Annie Ernaux bazirana na njezinu autentičnu i beskompromisnom pisanju o povijesti svoje obitelji. Došao je posljednjih godina do izražaja i film È stata la mano di Dio (Bila je to Božja ruka, 2021.) scenarista i redatelja Paola Sorrentina s autobiografskom podlogom suočavanja s teškom traumom. No ono što nas inspirira jest odvažnost s kojom se ovi autori na kreativan način bave temama od kojih se katkad i udaljavaju pa Sorrentino u intervjuu za New York Times Magazine kaže: „Kad pišem, počinjem vjerovati u vlastite laži, do točke kada više nisam u stanju razlikovati što je istina od laži”. A, pisanje o događaju iz mladosti koji ga je životno obilježio bilo mu je terapeutski: „moja bol i patnja koja me prati cijeli život nije toliko zanimljiva.“ Luciju Jelić ne zanima dokumentiranje stvarnosti, ispovijedanje iskustva i izlaganje biografije, kamoli baziranje radova većim dijelom na verbalnim objašnjenjima što su danas toliko učestali oblici izražavanja. Reflektirajući blizak joj svijet iz arhive sjećanja, ona upućuje na manjkavost govora, dotiče se i osobnog i zajedničkog kao i pitanja prolaznosti ljudske egzistencije koja su manifestirana motivima, formama i načinom korištenja trošnih materijala. Kako je pisao Romano Guardini, onaj „tko uvijek priča, doista se nema, jer on uvijek otklizava od sebe i ono što daje drugome, ako sebe treba donijeti, samo su puke riječi (…) šutjeti može samo onaj tko može govoriti“.

Nevenka Šarčević

LUCIJA JELIĆ
ODJECI POSTOJANJA

20/12/2023-08/01/2024
Galerija Šira

ŽIVOTOPIS

Lucija Jelić rođena je 1996. godine u Zadru. Školu primijenjenih umjetnosti i dizajna u Zadru u zvanju slikarskog dizajnera završava 2015. godine. Iste godine upisuje studij kiparstva na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, gdje je i diplomirala 2022. U sklopu Erasmus programa jednu godinu studija provela je na Facultad de Bellas Artes sveučilišta Complutense u Madridu. Dobitnica je nagrade "Iva Vraneković – Vladimir Dodig Trokut: umjetnici umjetniku" te nagrade Međunarodnog festivala likovnih umjetnosti u Kranju.

PODATCI O RADOVIMA:

• Slavoluk
drvo, jutena špaga, žica
250x270x45 cm
2023.
• Tragovi
gips
30x100x100 cm
2023.
• Bouville I
juta, glina, zemlja, pepeo
50x210 cm
2023.
• Bouville II
juta, glina, zemlja, pepeo
50x210 cm
2023.
• Bouville III
juta, glina, zemlja, pepeo
50x210 cm
2023.
• U odrazu tišine
pepeo, PU pjena
80x100x100 cm
2023.

Izložba je financirana sredstvima Ministarstva kulture RH i Gradskog ureda za kulturu i civilno društvo Grada Zagreba.

galerija ŠIRA

NAKLADNIK Sveučilište u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti, Ilica 85, Zagreb, www.alu.unizg.hr • ZA NAKLADNIKA prof.art. Alen Novoselec, dekan ALU • VODITELJICA GALERIJE I KUSTOSICA IZLOŽBE Korana Littvay, mag.hist. art. • GRAFIČKO OBLIKOVANJE mag.art. Nikolina Žabčić • TISAK ARS Kopija d.o.o. • NAKLADA 50 kom • www.shira.alu.hr • www.facebook.com/GalerijaShira • Instagram: @galerijashira

Preradovićeva 13
HR - 10 000 Zagreb
pon-pet: 9-16 h,18-20 h
sub: 11-16 h

Grad Zagreb

Republika Hrvatska Ministarstvo kulture Republic of Croatia Ministry of Culture

University of Zagreb Academy of Fine Arts
Sveučilište u Zagrebu Akademija likovnih umjetnosti

FOTOGRAFIJA-LUCIJA

SPRANCA ZA BIGANJE

LUCIJA ŽIVOTOPIS